

Nieuwsbrief VWG Rijk van Nijmegen e.o. / 2023 - 10 / november 2023

Hoi,

De wat stillere maanden op vogelgebied komen eraan. Maar onze vereniging zit niet stil. We hebben een mooi winterprogramma met BirdersCafés in 't Haantje, een ALV en aansluitend het jaaroverzicht in de Thiemeloods. En we plannen nog enkele excursies in, zoals een wintereendenexcursie. En wij zijn bezig met de voorbereidingen voor de Gelderse Vogelaarsdag. Die organiseert onze vwg komend jaar. In de volgende nieuwsbrief hier meer over.

Paul Gnodde – voorzitter

Martijn Verdoes – secretaris

Kor Bosch – penningmeester

Kelvin Klaassen – excursies en meer

Frank Saris – vogelbescherming en wetlandwacht

Agenda

Sovon webinar herfstgasten in de tuin - donderdag 2 november 19:30 - 20:30

uur

Iedere herfst trekken miljoen vinken, lijsters en andere vogels door en naar ons land. Sommige komen in onze tuinen. Tijdens dit webinar vertellen Jan Schoppers en Gert Ottens alles over de herkenning en ecologie van deze soorten. Woon de webinar gratis bij via [deze link](#).

Sovon webinar over piepers en leeuweriken - donderdag 16 november 20:00 - 21:00 uur

Ook moeite met het determineren van die lastige piepers en leeuweriken in de winterperiode? Dan is dit gratis webinar iets voor jou. Schuif op donderdagavond 16 november achter je pc en kijk live naar de uitleg van onze vogelexperts Hans Schekkerman en Hugo Wieleman. Ze vertellen hoe je zes soorten piepers en leeuweriken in de winter in Nederland uit elkaar kan houden op basis van hun verenkleed en roepjes. Dit webinar blijft achteraf beschikbaar op YouTube, zodat je 'm kunt blijven bekijken. Het wordt je aangeboden door de Sovonacademie (<https://sovon.nl/sovonacademie>).

Kijk mee: https://www.youtube.com/watch?v=DByF_-gcag0

Landelijke Dag Sovon - zaterdag 25 november

Ook dit jaar willen we weer met een mooie groep van onze vogelwerkgroep naar de Landelijke Dag van Sovon gaan. Sovon is de organisatie die zich bezighoudt met vogeltellingen en statistieken. Sovon zit in Nijmegen en heel wat medewerkers van Sovon zijn ook lid van onze werkgroep.

De Sovon-dag is op zaterdag 25 november in Barneveld.

Zie: <https://sovon.nl/actueel/agenda/landelijke-dag-2023> Geef je hiervoor op, echt een aanrader!

BirdersCafé - donderdag 7 december - Café 't Haantje, Daalseweg 19 Nijmegen (organisatie: Bram Ubels en Chris van der Heijden)

Een traditie van voor Corona. Gezellige vogelaarsavonden in café 't Haantje in Nijmegen-Oost. Met verhalen en dia's van verre reizen, quizzen en gewoon onder het genot van een drankje ouwehoeren over vogels.

19:30 uur inloop en 20:00 uur start. Deze avond een raadselvogelquiz door Harvey van Diek en een mooi verhaal over de Millingse zeearenden door Luc

Oteman. Kom allemaal!

Algemene Ledenvergadering (ALV) + jaaroverzicht - vrijdag 19 januari 2024, Thiemeloods, Nijmegen

Noteer alvast in je agenda de ALV + het jaaroverzicht.

BirdersCafé - donderdag 22 februari - Café 't Haantje, Daalseweg 19 Nijmegen (organisatie: Bram Ubels en Chris van der Heijden)
Vogel-pubquiz door Pieter Monté.

BirdersCafé - donderdag 14 maart - Café 't Haantje, Daalseweg 19 Nijmegen (organisatie: Bram Ubels en Chris van der Heijden)
Twee lezingen van vogelzeereizen van afgelopen voorjaar over respectievelijk de Zuidelijke Atlantische Oceaan en de Westelijke Grote Oceaan door Paul Gnodde en Martijn Verdoes.

In memoriam: Wim Schurink - Ronald Zollinger en Jan Jacobs

De vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen e.o. is opgericht in 1975, Wim was er vanaf het eerste uur bij en leidde de nestkastencommissie. In de tweede uitgave van het clubblad 'de Mourik' is te lezen bij 'activiteiten', ' Zeer welkom zou het zijn als u een middag of zo mee wilt komen timmeren aan de nestkasten bij Wim Schurink, dan staat hij er niet alleen voor en om die reden is het niet eens erg belangrijk of u goed timmeren kunt.' In die hoedanigheid was Wim ook betrokken bij de plaatsing van het eerste ooievaarsnest in 1989 in de Groenlanden. En met succes, 10 jaar later vond voor het eerst in 50 jaar een broedgeval plaats van een paartje ooievaars.

Gezamenlijk wisten ze één jong groot te brengen. Heel bijzonder voor die tijd! Het paartje werd Wim en Mieke genoemd en het nieuws werd opgepikt door de media. Toen Theo Wijers van SBB, Mieke belde dat ze maar eens in de krant moesten kijken was dat nog een hele klus omdat Mieke en Wim net terug waren van vakantie en er een flinke stapel kranten door te werken was. In de laatste krant op de laatste bladzijde vonden ze het heugelijke bericht en waren best trots op de namen van hun uivers.

Toen in 1993 de kerkuilenwerkgroep Betuwe-Oost werd opgericht werd Wim vanwege zijn expertise erbij gevraagd. In het begin was het nog pionieren, er werden vele tochten gemaakt door het werkgebied en plekken bezocht waarvan we wisten dat er door derden kasten geplaatst waren. Ze bleken allemaal leeg of in inmiddels afgesloten kerktorens te hangen. Geld voor materiaal was er niet dus de eerste kasten werden met weinig middelen gemaakt. Oude houten veilingkisten werden omgebouwd tot kerkuilenkast maar het was allemaal nog wat behelpen. Wim wist op een gegeven moment de hand te leggen op houten kunstwerken van multiplex die door de gemeente Nijmegen langs de vierdaagse routes geplaatst waren. Van dat hout werden de eerste wat betere kasten gemaakt. Ze waren goed herkenbaar want aan één zijde waren de houtplaten steenrood geverfd. Eentje hangt er nog altijd in een schuur langs de Kerkdijk in de Ooijpolder. Uit die uilenkast zijn in de loop der jaren zeker 78 jongen uitgevlogen.

De werkgroep kreeg gaandeweg meer leden, gezamenlijk werd er gezocht naar geschikte plekken en werden er vele kasten geplaatst. In 2004 klom Wim nog langs de Klokkentoren naar de spits van de kerk in Kekerdom. Er moest een bocht in de inlooppijp worden gemaakt, zodat er geen licht in de kerkuilkast zou vallen, want kauwtjes hadden de kast gekraakt en alleen kerkuilen houden van een pikdonkere kast; Wim paste en meette net zolang tot hij de kast weer perfect in orde had (zie ook foto's). Af en toe hadden we subsidie om plaathout te kopen. Wim, inmiddels rond de 80, verzorgde dan voor de leden timmerlessen waarbij iedereen veel geleerd heeft zoals "spijkers er niet recht maar schuin inslaan". Ik weet nog dat Wim er fier op was dat zijn oude werkoveral nog altijd goed paste ook toen hij al een tijdje gepensioneerd was. Totdat hij een keer moest bukken en de knoepjes in het rond vlogen..

Wim was al een tijdje ernstig ziek en is op 9 oktober op 91-jarige leeftijd overleden. Hij zal in herinnering blijven als een zeer betrokken, echte uilenman.

Foto's van Wim in de kerkspits van Kekerdome in mei 2004 (Ronald Zollinger).
Overige foto's: Ooij juni 2019 (Jan Jacobs)

Vogelplus bezoekt ringbaan Ooijse Graaf - *Martijn Verdoes*

Zaterdagochtend 30 september stond de tweede vogelplus excursie op het programma. En wat voor eentje. Bestemming: ringbaan de Ooijse Graaf. Een bezoek aan een ringbaan is voor velen een indrukwekkende, leerzame en inspirerende belevenis. De verwachtingen waren dan ook hooggespannen. Alvorens we ons naar de ringplek begaven overzagen we eerst vanaf de Kerkdijk het deel van de Ooijse Graaf waar de ringwerkzaamheden plaatsvinden. Enkele spreeuwen lieten zich bewonderen en een groep kieviten flapten op afstand voorbij met hun mooie ronde vleugels. Ook was er aardig wat trek van graspiepers, vinken en witte kwikstaarten gaande. Toen we ons omdraaiden om naar de ringplek te wandelen vloog er een vrouwtje bruine kiekendief over de weilanden.

Bij het betreden van de Ooijse Graaf werden we verwelkomd door een longen uit lijf zingende Cetti's zanger. Een soort die de afgelopen jaren een enorme opmars heeft gemaakt in Nederland en die zich nu ook definitief heeft gevestigd in ons werkgebied. Maar zie hem maar eens in de kijker te krijgen! Een waarneming van een grote bonte specht werd opgevolgd door een zingende kleine bonte specht, welke zich gedurende de ochtend een aantal keren fraai liet bewonderen. Evenals een behoorlijke groep kneuen die in het gebied vertoefde.

Aangekomen op de ringplek was onze gastheer Ward Hagemeijer net bezig met het ringen, meten en beoordelen van een kleine karekiet, terwijl er een grote gele kwikstaart roepend over ons heen vloog. Naast een uitgebreide uitleg over het nut van het ringen van vogels werd er ruim te tijd genomen om de verschillende soorten te laten zien, waarbij ons kenmerken voor determinatie en het op geslacht en leeftijd brengen werden bijgebracht. Zo leerden we dat je een tjiftjaf en fitis gemakkelijk van elkaar kunt onderscheiden aan het aantal versmallingen aan de buitenste handpennen: fitis heeft er altijd 3 en tjiftjaf altijd 4. De in het veld meer bruikbare kenmerken als de pootkleur en de lengte van de vleugel (handpenprojectie)

waren in de hand goed te bewonderen en vergelijken. Verder leerden we dat bij een eerste winterkleed mannetje rietgors achter/onder de bruine veerranden de zwartwitte koptekening van het zomerkleed al verstoppt zit, welke zichtbaar wordt wanneer de bruine veerranden afgesleten zijn. En dat onder andere door de compleet witte 'achterwang' en het ontbreken van een wit vlekje aan de snavelbasis de matkop van de glanskop te onderscheiden is.

Maar bovenal was het vooral genieten van het van zo dichtbij kunnen bewonderen van prachtige soorten als sprinkhaanzanger, zwartkop, boomkruiper, winterkoning, pimpelmees, koolmees, roodborst, heggemus en goudhaan. En na het veelvuldig horen was dit voor velen de eerste keer dat ze daadwerkelijk een Cetti's zanger zagen!

Het bezoek aan de ringbaan werd afgesloten met een groep van 28 ooievaars, die net als wij aanstalten maakten om de Ooijse Graaf te gaan verlaten.

Meer informatie over de ringvangst op de dag van ons bezoek is op deze website te vinden: <https://www.trektellen.nl/count/view/748/20230930>

Hartelijk dank aan Ward en alle andere vrijwilligers van de ringbaan voor de gastvrijheid!

Verslag Vogelplus excursie Waterrijk-oost 28 oktober - Kelvin Klaassen

De zon is net opgekomen in de vorm van een fel oranje waas aan de oostelijke horizon, wanneer een groep ietwat koude, maar goedgehumeurde vogelplussers plus excursieleider op zoek gaan naar wat het Waterrijk ons te bieden heeft. Langzaam lopen we richting het kijkscherp in het midden van het gebied, onze vooruitgang bezongen door vinken, pimpelmezen en opvallend veel roodborstjes. Voordat we het scherm bereiken begint de ochtend een beetje op gang te komen. We horen het op twee steentjes die tegen elkaar ketsen lijkende geluid van twee roodborsttapuiten die zich ophouden in het riet, en horen graspiepers piepen in het gras. Er vliegt een

torenvalk over en de eerste buizerd strekt z'n vleugels in de koele ochtendlucht. Dan zien we in de verte het eerste hoogtepunt van de ochtend. Een bruine kiekendief begint te jagen boven het riet – te herkennen aan de mooi in een V gehouden vleugels en vliegerachtige manier van vliegen. We kunnen de roofvogel goed bekijken en leren de kenmerken die de bruine kiekendief onderscheiden van, bijvoorbeeld, de buizerd. Is het een late doortrekker, of een pionierende overwinteraar? Het is een juveniel, en later zien we nog een volwassen man. Interessant om in de gaten te houden of ze misschien een overwinterpoging gaan ondernemen!

We lopen door naar het kijkscherm onder het luide gekletter van honderden grauwe ganzen op het hoogstaande water van de waterrijk. Het is zoeken naar de krenten in de ganzenpap. Maar we vinden verschillende eendensoorten, zoals wintertaling, slobbeend en bergeend dobberen tussen hun grotere neven en nichten. Maar als we naar boven kijken zien we een ander bijzonder tafereel. De lijstertrek is nog in volle gang. Honderden koperwieken en kramsvogels vliegen over. Als een lekkende kraan komen ze in kleine en grotere groepen binnendruppelen. Gelukkig druppelt de regen deze ochtend niet op onze excursie. Opeens begint een speenvarken te schreeuwen in het riet, en kunnen we de eerste waterral van de ochtend noteren. Helaas staat het water te hoog voor een nietsvermoedende waterral om even langs te komen lopen, iets wat met wat geluk redelijk vaak gebeurt bij dit kijkscherm. We besluiten het kijkscherm te verlaten om vanaf de andere kant over het water te kijken. Dit levert nog een mooie havik op, opgejaagd door twee zwarte kraaien. Ook krijgen we een mooi uitzicht op een groep grote zilverreigers rustend in het riet. Wanneer de wind begint aan

te trekken en alle vogelplussers plus excursieleider het toch best wel koud beginnen te krijgen, komt er nog een groep hongerige juveniele lepelaars invallen. Zonder een moment pauze beginnen ze voor onze ogen te foerageren. Een mooie afsluiting van een leuke en leerzame excursie.

Tot later!

Ik hoop dat iedereen weer met interesse deze nieuwsbrief gelezen heeft. Ik zie jullie hopelijk allemaal op de Landelijke Dag van Sovon in Barneveld. Ik eindig met weer het overzicht van de zeldzame vogels in ons werkgebied de afgelopen maand oktober.

#	euring	soort	vroegste datum	aantal	#	laatste datum			
1	1680	Rotgans - <i>Branta bernicla</i>	2023-10-09	8	8	2023-10-27			
2	5340	Rosse Grutto - <i>Limosa lapponica</i>	2023-10-06	1	1	2023-10-06			
3	1040	Kwak - <i>Nycticorax nycticorax</i>	2023-10-21	1	1	2023-10-21			-
4	2620	Steppekiekendief - <i>Circus macrourus</i>	2023-10-07	4	4	2023-10-08			
5	9780	Strandleeuwerik - <i>Eremophila alpestris</i>	2023-10-08	5	5	2023-10-08			
6	13000	Bladkoning - <i>Phylloscopus inornatus</i>	2023-10-04	31	31	2023-10-14			
7	10120	Roodkeelpieper - <i>Anthus cervinus</i>	2023-10-15	1	1	2023-10-15			-
8	18820	Grauwe Gors - <i>Emberiza calandra</i>	2023-10-17	2	2	2023-10-17			
9	18740	Dwerggors - <i>Emberiza pusilla</i>	2023-10-06	1	1	2023-10-06			

Paul Gnodde

voorzitter / coördinator nieuwsbrief

06-18758711